

(2)

ಅಲೆಕ್ಸಾ

ಪರಂಪರೆ (ಕವನ)

—ವಿಜಯಾ ದಬ್ಬೆ

ಅಂದಿನ ನಮ್ಮೂರ ಹೆಂಗಸರು

—ಕೋ. ಲ. ಕಾರಂತ

ಸಿರಿ - ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಆಚರಣೆ ?

—ಪ್ರೊ|| ಕ. ವೆಂ. ರಾಜಗೋಪಾಲ್

ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ

—ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ

ಶಾಂತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕು

—ಡಾ|| ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಬಿಸ್ಪಾಸ್

ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವತೆ

—ಸಿಮೋನ್ ದ ಬೋವ್ವಾರ್

ಚೂರು-ಪಾರು, ಇತ್ಯಾದಿ

'ಅಚಲ' ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಯಸುವವರು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಎಂ.ಓ./ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸಿ.

ಎಂ.ಓ. ಮೂಲಕ ಚಂದಾ ಹಣ ಕಳುಹಿಸುವವರು ಕೂಪನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು :

ಜಾಗೃತಿ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ
221, 4ನೇ ಮೇನ್, ವೈಯಾಳಿಕಾವಲ್
ಬೆಂಗಳೂರು-560 003.

ಸಂಸಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಎನ್. ಗಾಯತ್ರಿ, ಡಾ|| ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಬಿಸ್ವಾಸ್.
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಭಾರತಿ.
ಎಸ್. ಎನ್. ಶ್ಯಾಮಲಾದೇವಿ, ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ,
ನೇಮಿಚಂದ್ರ.

ಕಲೆ : ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಪ್ರಸಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಎನ್. ಶಾಂತಾ

ಚಂದಾ ವಿನಯ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : 10 ರೂ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : 1-50 ರೂ.

ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿ : 2-50 ರೂ.

Printed at ILA Printers, 153, 4th Main, 8th cross,
Chamarajapet, Bangalore-18 and published by Dr.
G. Ramakrishna on behalf of Jagruthi Mahila
Adhyayana Kendra, 221, IV Main, Vyalikaval,
BANGALORE-3

Editor : N. Gayathri

'ಅಚಲ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಲೇಖನಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನೀವು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಲೇಖಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬುದಿಲ್ಲ.

* * *

ಕಳೆದ 'ಅಚಲ' ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ನಾಯಕಸಾನಿ- ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ'ದ ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ಲೇಖನದ ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ ಗುಡಿಹಳ್ಳಿ ನಾಗರಾಜ್.

ಆಹ್ಲಾದಕ್ಕೆ
ಆನಂದಕ್ಕೆ
ಕಾಫಿ...

ಪ್ರಿಯ: ಸಂಗಾತಿ,

ಕಳೆದರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ 'ಜಂದ್ರಗುತ್ತಿ' - ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸುದ್ದಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೇ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗೋ ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಿವೆ? ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸೌಕರ್ಯ ಎಷ್ಟಿದೆ? ಮಳೆ, ಬೆಳೆ- ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ? — ಇವು ಯಾವುವೂ ಯಾರಿಗೂ ತಲೆ ಬಿಸಿ ಮಾಡುವ ವಿಷಯಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಗುತ್ತಪ್ಪ ದೇವತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಂದಾಯವಾಗುವ 'ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆ'ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಪ್ರಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಘಟನೆಗಳು ಸುದ್ದಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ವಸ್ತು. ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಜರುಗಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಜರುಗಿದ ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆಸಿದವು. ಭಕ್ತಿಯರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರನ್ನೂ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಬೆತ್ತಲೆಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಈ ವರ್ಷದ ವಿಶೇಷ. ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ ಈ ಆಚರಣೆಯ ಅರಿವಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂಜಾ ಗ್ರತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೈ ಮೀರಿ ಹೋಯಿತೆಂಬ ಸರ್ಕಾರದ ಹೇಳಿಕೆ ಒಂದು ಕಡೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, 'ಪ್ರಗತಿಪರ'ವೆಂದು ಹಣೆ ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಕೂಡ ಬೆತ್ತಲೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಚಿತ್ರ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ-ಎರಡನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡವು. ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದವರ ಸುಖ ದುಃಖಗಳು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಯ್ದು ಕೊಂಡವರೂ, ತಮ್ಮ ಮಿಷಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡವರೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಗರದ ಕ್ಯಾಬರೆಗೆ, ಏಲಾಚಾರ್ಯರ ದಿಗಂಬರತ್ವಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಆಚರಣೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಪಾರವಾದ ಕಾಳಜಿ ತೋರಿಸಿದ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ಧೀಮಂತರು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು!

ನಡೆದಿರುವ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳು ಕೆಲವೊಂದು ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೆ? ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಈ 'ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆ' ನೈತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ? ಕೆಳವರ್ಗದ ಹಾಗೂ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಐಷಾರಾಮದ ವರ್ಗದ ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕ್ಯಾಬರೆಗೋ, ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ ಜೈನ ಯತಿಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಗೋ ಸಮೀಕರಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಸಾಧುವಾದದ್ದು? ಈ ಆಚರಣೆ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅಸಂಗತವಾದುದೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ ಇದರ ವಿರುದ್ಧದ ಪ್ರತಿ ಭಟನೆ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು? ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ, ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿದ್ದವು? ಈ ಆಚರಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಸಂಘಟನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಭಟನಾ ಸಾಧನಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದವು? — ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಸಮಾಜದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಘಟಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಂತಹ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಲ್ಲುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬೇಕಿದೆ. ಅಜ್ಞಾನದ, ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವ ರನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ, ಹಿಂಸಿಸುವುದಾಗಲಿ ಖಂಡಿತ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ

ಕವನ

ಪರಂಪರೆ

ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿದೆ ತಾಯೀ
ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿದೆ ?
ಇರುಳು ಹಗಲು ಎವೆ ಮುಚ್ಚಿದೆ
ಲಂಕೆಯ ದೆವ್ವ ಬನದಲ್ಲಿ
ಹೆದರಿ ಗೂಡಾಗಿ ಕುಳಿತು-
ಕಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳು
ಅಪಶಂಕೆಯ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ
ಸೀದು ಕರಿಕಾಗುವಾಗ
ಹೇಗೆ ನುಂಗಿದೆ ?

ಬಿಚ್ಚಿ ಬಹುದು :
ಉಟ್ಟ ಸೀರೆಯನ್ನೂ
ಕಟ್ಟಿದ ಪೇಟವನ್ನೂ.
ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಬಹುದೇ ?
ತೋರಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಬಹುದೇ ?
ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಭೂತ-ವರ್ತಮಾನದ
ಸತ್ಯವನ್ನು ?

ಬಾಯ್ತರೆದ ಭೂಮಿಯೊಳಕ್ಕೆ
ಎಲ್ಲ ಸೀತೆಯರ ಹಾಗೆ
ಸರಿಯಬಾರದು.
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನುಂಗಿದ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಈ ಹರಲಿಗಳ ಹೊತ್ತು
ತಿರುಗಲೇಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪ.

ಆದರೆ

ಈ ನಾಲಗೆ ನೋಟದ ಬೆಂಕಿಗೆ
ಇದು ಈಡೇ ?
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದೃಢತೆ
ಕಣ್ಣು ಬೆಳಕಾಗಿ ಬಂದು
ಈ ಮನದ ಮಲ್ಲಿಗೆಗೆ
ವಜ್ರಲೇಪವ ಬಳಿದು ಉಳಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲ, ದಿನದಿನದ ಗರಗಸಕ್ಕೆ
ಕತ್ತೊಡ್ಡಿ ಸಾಕೆನಿಸಿದಾಗ
ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೇ ಬರುವೆ.
ಅಲ್ಲೂ ನನ್ನ ತಿವಿಯುತ್ತವೆಯೆ
ನೂರಾರು ಶೋಭ ಕಲ್ಪನೆಯರ
ಪ್ರಶ್ನೆ ಮರುಪ್ರಶ್ನೆಗಳು :
ಯಾಕೆ ಬಂದೆ ತಂಗೀ ಎನುವ ಅಕ್ಕ
ನೀನೇಕೆ ಬಂದೆ ಹೇಳು.

ಮಗಳ ಈ ನೋವು
ನಿನಗಲ್ಲದೆ ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ?
ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ
ನನ್ನಂಥ ನೀನು
ನನ್ನ ಮೈದಡವುತ್ತೀ
ಎಂಬುದೊಂದೇ ಬೆಳಕು
ಈ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ
ಮತ್ತೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ :
ಈ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷೆ ಯಾಕಾಗಿ ?

—ನಿಜಯಾ ದಬ್ಬೆ

ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು 'ನೈತಿಕ' ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನಾಗಿ ಸುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಗುಣೀರತೆಯನ್ನು ಲಘುವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತುತಹ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ನಿಲುವನ್ನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆ ಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಗ್ಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಕ್ಯಾಬರೆಗೋ, ದಿಗಂಬರತ್ವಕ್ಕೋ ಮೋಲಿಸುವುದು ಸಾಧುವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾಯೆಯಾಗಬಹುದು ಅಷ್ಟೆ; ಮಾನವಳಂತೂ ಅಲ್ಲ. ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆ ಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನ ಕ್ಯಾಬರೆಯನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸುವಂತಹವರೇ. ಎರಡೂ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿಕೃತ ಸ್ವರೂಪವೇ ಸರಿ. ಬೇರೊಬ್ಬರ ಸುವಿ ದುಂಬಿದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಬೇಕಿಲ್ಲ—ಎನ್ನುವುದು ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೋಗಿತಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತಹ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ 'ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆ' ಅವಕ್ಕಿಂತ ಕ್ರೂರವೂ, ಪರಿಹರಿಸಲು ಕಠಿಣವೂ ಆದುದೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲವೇನೆ? ಇರಲಿ ಅದು ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿ ರುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಈ ಆಚರಣೆ ತೀರ ಅಸಂಗತವನ್ನುವುದಂತೂ ನಿಜ.

ಬೆತ್ತಲಾಗುವುದರ ಹಿಂದಿರುವ ಭಕ್ತಿಯ ಅತಿರೇಕ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಒತ್ತಡದಿಂದಲೂ ಬೆತ್ತಲಾಗುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತಲಾಗುವವರ ತನ್ಮಯತೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಣಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ಆ ಒಟ್ಟು ಆಚರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅವರಿ ಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಹುಸಿಯಾಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮತೀಯ ವಿಧ್ವಂಸಕರ, ಕ್ರೂರ ಆಚರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಾಮೀಲಾಗುವ ಪುರೋಹಿತರ ವರ್ಗ, ಸರ್ಕಾರ-ಮುಂತಾದವರ ಡಾಂಭಿಕತನವನ್ನು ಮೊದಲು ಬೆತ್ತಲಾಗಿಸಬೇಕು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ, ಈ ವರ್ಷ ವಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಅದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದು. ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ತೋರಿಸಿ ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಮರುದಿನಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಭಾವುಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟೇ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದದ್ದು ಹೊಸಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ರೋಗ ರುಜಿನಗಳ, ಸಕಲ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆನ್ನುವ ದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆ ರೋಗಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಈ ನೆಲದ ಜೀವನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪಿಸುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದರ ನಿರ್ಮಾ ಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಸೌಕರ್ಯವಿರಬೇಕು. ನಂತರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ, ಹೋದರೆ ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಅರಿವು ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂಡದ ಹೊರತು 'ಬೆತ್ತಲೆ ಸೇವೆ'ಯ ಅನೌಚಿತ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅರಿವಾದೀತು? ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಆಚರಣೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡವರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮೊದಲಾಗಬೇಕು. ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಹೋರಾಟವೂ ಆಗಬೇಕು.

— ಎನ್. ಗಾಯತ್ರಿ

ಬಹಳ ಮೊದಲ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಒಂದು ಘಟನೆ. ಆ ಮನೆಯವನೊಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ತೀರಿಹೋದ. ಅವನ ಎಳೆಯ ಪೆಂಡತಿಮಾನ್ಯ ಕಟ್ಟುಟ್ಟಿನಿಂದ, ಬೆತ್ತ ಎದುರುಹಿಡಿದು ಬಿಡು ಕೂಡಿಸಿ, ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿದರು. ಆಕೆ ಮುಖದಿಂದ ಗುಸುಗುಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯವಿರದಂತಹ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು. ಸರಕಾರವೊಂದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಪತಿಯ ಚಿತೆಗೆ ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ. ಮುಂದೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನೇ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರ ಪೆಂಡತಿ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲ ಚಕ್ರವ ಮುಖವು! ಆದರೆ ಇದೇ ಜನ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಲೆ ಬೋಳಿಸುವಾಗ ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಅರ್ಥ ಸಹಿದವು. ವ್ಯರ್ಥ ನೋವು ತರುವ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವ ನೊಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗಲೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ದುಶ್ಶಟಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಲಗ್ನವಾದ ನಂತರ ಮತ್ತೆಲ್ಲೋ ಹೊರಟು ಹೋದವನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಊರಿಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಊರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಂದು ಬಂದ ಅವನ ಪೆಂಡತಿ ಗಂಡನಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಳು. ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವ ಬಂದಾಗ ಅವನೊಡನೆ ತಾನೂ ಹೊರಟು ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಆಸೆ ಪಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಅವನೊಪ್ಪ ಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ "ಅವನು ಬಸ್ಸು ಹತ್ತುವಾಗ ನೀನು ಹೋಗಿ ಕಾಲು ಹಿಡಿದುಕೋ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದೆ ಮತ್ತೇನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಆಗ?"—ಎಂದು ಉಪಾಯ ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಎದುರೇ ಬಸ್ಸು ನಿಂತಾಗ ಅವಳು ಹಾಗೆ ಬಸ್ಸು ಹತ್ತುತ್ತಿರುವ

ಗಂಡನ ಕಾಲನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಆತ ಬೂಟಿನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಒದಮ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರು ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಅಮ್ಮತೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆ ಯುವ 'ಗಂಡ'ದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು.

'ಒಟ್ಟುಕೊಂಡವಳು' ಇದುವು ಮು ಅಂದಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಗತಿ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ಜನ ಸೂಳೆಯರಿದ್ದರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಯದ ಅಬಿವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರೊಡನೆ ಕಳೆದ ಅವರ ರೋಗಿಷ್ಯ ವೃದ್ಧಾ ಪ್ಯದ ಹೊಲಸನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೆಂಡತಿಯೇ ತೊಳೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂತ ನಿಷ್ಠಾವಂತರಾದ, ನಿಯತ್ರಿ ನಾದ ಕೂಡಿದ ಸೂಳೆಯರೂ ಇದ್ದರು. ಪೆಂಡತಿಯೂ, ಸೂಳೆಯರೂ ಪರಸ್ಪರ ಅನೋನ್ಯತೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಅಪ ರೂಪದ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಇದ್ದವು!

ಅವರು ಹೋಗಿ ಬರುವ ಜನರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ವರು ಕಟ್ಟ ಕಡೆಗೆ "ಕಾರಂತರೇ, ಬೇಜಾರು ಮಾಡಬೇಡಿ. ಅಂತೂ ನಿಮ್ಮೂರ ಹೆಂಗಸರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ ಕಳೆಯೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ಯಾಕಿರಬಹುದು?"—ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ, ಇಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಬರೆದ 'ಮರಳ ಮಣ್ಣಿಗೆ' ಮತ್ತು 'ಧರ್ಮ ರಾಯನ ಸುಸಾರ' ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೂರ ಹೆಂಗಸರ ಅಂದಿನ ಬವಣೆಗಳ ಜೀವಂತ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣ ಬಹುದು.

* ಶ್ರೀ ಕೋಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ ಕಾರಂತರ ಬದುಕಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನು 'ನೆನಪಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು' ಎನ್ನುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವೈದೇಹಿಯವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೇಖನವನ್ನು ಆ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆಯ್ದುದ್ದಾಗಿದೆ.

‘ಸಿರಿ’ ಸ್ತ್ರೀ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟದ ಆಚರಣೆಯೇ ?

ನಿರ್ದಾಸ ಮಾಸ ಅಥವಾ ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚಾರಗಳು ಜೀವಂತವಾಗುತ್ತವೆ. ಭೂತಗಳ ಕೋಲ, ಧಕ್ಕೆ ಬಲಿ, ನಾಗಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟಗಳು ಮಾಮೂಲು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಧಕ್ಕೆ ಬಲಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ‘ಸಿರಿ’ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅಬ್ಬಣ-ಧಾರಣೆ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಅವಳಿ ಜವಳಿ ಹೆಣ್ಣು ದೈವಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಮಾರ-ಎಂಬ ರಕ್ಷಕ ದೈವಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಆಚರಣೆಯನ್ನಬಹುದು. ಭೂತದ ಕೋಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವ ಬಿಲ್ಲವ, ಬಂಟಿ, ಪಾಣಾರ, ಕುಬದ-ಮುಂತಾದ ಆಪ್ರಾಪ್ಯಣ ಕುಲದವರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಧನೆಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುವ ಆಚಾರವೇ ಈ ‘ಸಿರಿ’ ಯಾಗಿರುವಂತಿದೆ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಪುರುಷನಿಂದ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರು-ಎಂಬುದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಇತಿಹಾಸವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ದೈವಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.-ಇದೇ ‘ಸಿರಿ’ ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲವೆಂದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲೂ ಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗದಂತೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾನಸಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ‘ಸಿರಿ’ಯು ಒದಗಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥನವು ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವೊಂದರ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದನೇ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬಂದಂತೆ ಅಜಿಲ ಮನೆತನದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಜಿಲರಸರ ಮೊದಲದೊರೆ 1 ನೆಯ ತಿಮ್ಮಣಾಜಿಲ (ಕ್ರಿ.ಶ 1154 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ 1180)ರ

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಹುಟ್ಟಿ ಮುಂದಿನ ಪೂಂಜನ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕೇವಲ ಆರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟೇ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಅಳಿಯ ಸಂತಾನದ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆತಂಕ (crisis) ಉಂಟಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಯ ಕಥೆಯು ಪುನಃ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಹೋರಾಟದಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದಂತೆ ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಸಿರಿಯ ‘ಕುಮಾರ’ನು ಸಂಕೀತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ‘ಸಿರಿ’ಯ ಆಚರಣೆಯು ಉಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರೊ|| ಕೆ. ನಂ. ರಾಜಗೋಸಾಲೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ‘ಸಿರಿ’ ಆಚಾರವು ಒಂದು ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿಯಷ್ಟೆ ದುಡಿಯಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ. ‘ಸಿರಿ’ ಹಿಡಿದಾಕೆ ಮೈಮರೆತು ತನ್ನ ಕುಲದೇವತೆಯ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಾ, ಒಂದು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆಯಾವ ಗೊಡವೆಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ‘ನಾರಾಯಣ’ ಎಂದು ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಾ ದೇಗುಲದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ದಾರುಣ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಹೃದಯವೂ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದೀತು. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ‘ಕುಮಾರ’ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯು ಆಕೆಯ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಲು ಹಾಕುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಆತಂಕ ಕಾರಿಯಾಗಿರಬಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ದೈವಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗುವ ‘ಅಬಲೆ’ಗೂ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜವು ಕಾಡಬಲ್ಲದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಸಿರಿ’ಯ ಆಚಾರವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವೊಂದರಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಮಾತೃ

ಪ್ರಧಾನತೆಗೆ ಆತಂಕ ಬಂದುದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲವರಲ್ಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಸಿರಿ'ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗುವ (ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದ) 'ಧಕ್ಕಿಬಲಿ'ಯು ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅದರ ಪಾತ್ರೆಯಾಗಿ ಧಕ್ಕಿ ಬಲಿಯ ಪೂಜಾ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರಬಹುದಾಗಿದ್ದು ಸ್ತ್ರೀಯು ಇಂದು ಅರ್ಧ ಸ್ತ್ರೀ ವೇಷದ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಕೇರಳದ ನಾಗಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ಪೂಜಾರಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪುರುಷರು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಗಪಾತ್ರಿಯು ಮಾತ್ರ ಪುರುಷನೇ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಧಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಸುಂದರವಾಗಿ ನೃತ್ಯದಿಂದ ಮೋಹಕ ಜಾಲಕ್ಕೆ ನಾಗಪಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಿರಬೇಕಾದ ರೀತಿಯು ಇಂದು ಗಂಡಸಿನ ಒರಟು ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧಕ್ಕಿಯು ಕೂಡ ಈಗ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಉಳಿದಂತಿದೆ.

'ಸಿರಿ' ಯೆಂಬುದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ 'ನಾಗಸಿರಿ' ಎಂಬ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಉನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲಾರದಷ್ಟು ನಾಗಸಿರಿಯು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನತೆಯನ್ನು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವುದು ಕರುಣೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಬೇಕಿತ್ತೋ ಅದೇ ಹಿಂಸೆಯ ಆಗರವೂ ಆದಂತಿದೆ. ಇದರ ದಾರುಣತೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದವರು ಫಾಲ್ಗುಣ ಅಥವಾ ವಿನಾಯಕನ ದಿನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಆಚಾರವು 'ಬಂಟ' ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಅವರಾದರೂ ತಮ್ಮ 'ಮಾತೃಪ್ರಧಾನತೆ'ಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಿಂತಲೂ ಆಚರಣೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇಂದಿನ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಅತಿರೇಕಗಳಿಗೆ ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನತೆಯು ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವೇ ಆದೀತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಇಂದಿಗೂ 'ಸಿರಿ'ಯು ಫಾಲ್ಗುಣದ (fertility cult) ಒಂದು ಫಲವಂತಿಕೆಯ ಆಚರಣೆಯಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಬಂಟರು, ಬಿಲ್ಲವರು ಮತ್ತು ಕೊರಗರು ತಲೆ

ತಲಾಂಕರದಿಂದ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗುತ್ತಿದೆ. ಅಡಕೆಯ ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ ಭಾರತದ ದುಡಿಮೆಯ ಪರ್ಗದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಯು ಇದೇ 'ಸಿರಿ'ಯಾಗಿದೆ. ಮನೆತನದ ನಾಗಬನಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಜನರೂ ಇವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವರಣೆ :

ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಜರುಗುವಂತಹದು ಆಗಿರಬೇಕಷ್ಟೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾದ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇದೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಶಂಬಾ ಜೋಶಿಯವರ 'ಯಗ್ನೇದ ಸಾರ: ನಾಗಪ್ರತಿಮಾ ವಿಚಾರ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗಂತೂ ನಾಗಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಈಕೆಯೇ ಪೂಜಾರಿಣಿಯಾಗಿ ಧಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಡಿದು ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಾಗಪಾತ್ರಧಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯು ಪುರುಷನಾಗಿ ಅವೇಶಗೊಂಡು 'ನಾಗಾಮ ಕರಣ'ಯನ್ನು ಸಹಜವೆನ್ನುವಂತೆ ಮೈಗೊಂಡು ಪೂಜೆಯಿಂದ ಶಾಂತವಾಗಿ 'ದರ್ಶನ' ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡುಬರುವ ಧಕ್ಕಿ ಬಲಿಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಯಕ್ಷ-ಎಂಬ ಮಹಾನಾಗ, ನಾಗ ಯಕ್ಷಯಕ್ಷಿಯರು ತ್ರಿಶೂಲ (?) ಮತ್ತು ಗಣಪತಿಯೊಳಿಹೊಳುವ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಕೇತಗಳ ಮಂಡಲವೂ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೊನೆಯ ಅಂಶವು ಪೂಜಾರಿಣಿಯು ಅರ್ಧನಾರಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಪುರುಷ ವೇಷ ಧರಿಸಿ ನಾಗವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವು ಸುಮಾರು ಹತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲಾದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿರಬಹುದು. ಅದುದರಿಂದ ಪೂಜಾರಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪುರುಷನೇ ಕಸಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಂದಿನ ನಮ್ಮೂರ ಹೆಂಗಸರು

ಆಗ ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವುದಿಷ್ಟೆ. ಹೆಂಗಸರೆಂದರೆ ಸುಗಲಿರುಳು ಮಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೇರತ್ತುಗಳು. ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈಗಿನಂತೆ ಒಂದೆರಡು ಮಕ್ಕಳೇ? ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬರು. ಬಾಣಂತನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಯುಷ್ಯದ ವ್ಯಯ ವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಷ್ಟೂ ಮಕ್ಕಳ ಆರೈಕೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಆಕೆ ಗದ್ದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಷ್ಟು ಮಾಡಿಯೂ ಅವಳು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಏನು? ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟಿಗೆ-ಅವಶ್ಯ ವಿಧವೆ ಮಾತ್ರ. ಒಂದು ಸುಲರಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನದು ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಗಂಡಸರು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ತಿಳಿದಂತೆ ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಯಾವೊಂದು ಆಗು ಹೋಗುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಲಗ್ನವಿರಲಿ, ಹೊಸಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದಿರಲಿ, ಅಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದಿರಲಿ, ಮಾರುವುದಿರಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಜಮಾನ ನೆನಪಿಟ್ಟೊಂಡವನೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸುವವ. ಅವಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿದ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸೀರೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಯಜಮಾನನೇ. ಅದಕ್ಕೂ ಅವಳ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ 'ಡೆವಾಯ್'ವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದವರಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಲಕ್ಷಿಸುವರು... ಊರಿನ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ತಾಯಿಯಾದವಳು ಕಂಬದ ಅಡ್ಡ ನಿಂತು "ಮಕ್ಕಳ ಹಬ್ಬಾಕ್ ಹೋಯ್ತ್ ಅಂತೋ"-(ಮಕ್ಕಳು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಅಂತಾವೆ) ಎಂದು ಅಳುಕಿ ಅಳುಕಿ ತಗ್ಗು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಉಸಿರಿದರೆ ಯಜಮಾನನಾದವನು ಜನ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅರ್ಧಾಣೆಯಂತೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದೇ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಣ್ಯ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿಯೂ ಕೇಳಿಸದಂತೆ ನಟಿಸಿಯಾನು. ಆಗ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸು ತನಗೆ ಕುಂಕುಮ, ಬಳೆ, ಬಾಚಣಿಗೆ, ಪಟ್ಟಿ ಸುಲು, ಚವರಿಕೊದಲು ಇತ್ಯಾದಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು

ಆಸೆ ಪಟ್ಟರೆ ಅವಳಿಗೆಬೇಕಾದ ದುಡ್ಡು ಮನೆಯಿಂದ ಸಿಗಲಿ ಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಉಟದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಒಡಿದು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ಮಡ್ಡಿ ನಿಂದ ಅವಳು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದೂವರೆ ಆಣೆಯ ಮುಂಡುಗನೋಲೆ ಹಾಪು ಯನ್ನು ಸಹ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವಳೇ ತನ್ನ ಪುಡಿಗಾಸಿನಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಯಾವ ವಿಚಾರವೇ ಇರಲಿ ಅತ್ತೆ ಇರುವ ತನಕ ಸೊಸೆಗೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇರದು. ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಬೇಕು, ಮೇಲೋಗರ ಏನು ಮಾಡ ಬೇಕು, ಎಂದು ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಸೊಸೆಯಾದವಳು ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಕೇಳಲೇಬೇಕು. ಗಂಡನಾದವ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯ. ಹೀಗೆ ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಗತಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅವರಿವರ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಚಾಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಭೂರಿ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾ ಆಯುಷ್ಯ ಕಳೆದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ

ಕೋ ಲ. ಕಾರಂತ

ಹೋದ ಹೆಂಗಸರು ಅನೇಕ. ಒಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೆಂಗಸರೆಂದರೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ, ಭೋಗಕ್ಕೂ ಒದಗುವ ಒಂದು ತೊತ್ತು ಎಂದೇ ಬಹುಜನ ಗಂಡಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿದ್ದಂತಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸಮೀಪ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಗೆ ಲಗ್ನವಾಯಿತು. ಅವಳ ಗಂಡ ಮಾವನ ಹತ್ತಿರ 30 ಹಾನೆ (ಸೆಂಟ್ಸ್) ಅಗೇಡಿ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ. ಮಾವನಿಗೆ ಅದೊಂದೇ ಗದ್ದೆ ಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ಆಗ ಅಳಿಯ "ನಿನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ನಿನಗೆ. ಇನ್ನು ಒಂದು ಪಾರದೊಳಗೆ ನಾನು ಬೇರೆ ಲಗ್ನವಾಗದಿದ್ದರೆ!" ಎಂದು ಉಡಾಪ್ಪ ಹಾರಿಸಿ ನಡೆದ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಪಾರದೊಳಗೆ ಲಗ್ನವೂ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪುರೋಹಿತರೂ, ಗುರಿಕಾರರೂ ಈ ಲಗ್ನಕ್ಕೂ ಹಾಜರಿದ್ದರು!

ಮಾರ್ಚ್ 8 ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ
ಜರುಗಿದ 'ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಗತಿ' ವಿಚಾರ
ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಲೇಖನದ
ಸಂಗ್ರಹ

ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ

ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎರಡೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಮೂಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮೂಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕೊಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಮಹಿಳೆ'ಯ ನೆಲೆನಿಲುವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಮಾನ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಎಲ್ಲ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ರಿಯೆಯ ಫಲಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಮೂಹಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಮಹಿಳೆ'ಯನ್ನು ನಾವೀಗ ನೋಡಬಹುದು : ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಪ್ರೇಮ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸೆಳೆತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸೆಳೆತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ಈ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡುವ 'ಮಹಿಳೆ' ಮಜನುವಿನ 'ಲೈಲಾ'

ಅಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರೇಮದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆ ಮಾತ್ರ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಹೆಂಗರುಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಸಮೃದ್ಧ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಥದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಮಂಚನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಡೆ ವರೆಗೂ ಪುರುಷ ಪ್ರೇಮಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮದುವೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಮೈಮುಟ್ಟಲು ಬಂದರೆ ಮೃದುವಾಗಿ ತಟ್ಟಿ ದೂರವುಳಿಸುವ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಯಮವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಿಯನ್ನು ವರಿಸಲು ಆಗದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾದರೆ ತಕ್ಷಣ ಪತಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೈವವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರೇಮಿಯ ನೆನಪನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಲು ಅವಳಿಗೆ ಮಾಂಗಲ್ಯವೊಂದೇ ಸಾಕು. ಇಲ್ಲಿ 'ಪ್ರೇಮ'ವು ಬಂಡವಾಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗುವುದರಿಂದ ಸಮೂಹ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿನಿಷ್ಠ ಪತಿಪ್ರತಿಯರೂ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂಸಾಪ್ರವೀಣ ಪತಿ ಪುರುಷ ನಿಂದುಂಟಾದ ಸಕಲ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ ಸಂಯಮದಿಂದ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪತ್ನಿಯ ಪಾತ್ರ ಇಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಮಾರ್ಪಾಟದ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆಯ ಪಾತ್ರವೂ ಸುಲಭ ಆದರ್ಶೀಕರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದುಂಟು. ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತ್ತೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು, ಇಲ್ಲವೇ ಬಜಾರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳು. ಈ ಪಾತ್ರಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರೂಕ್ಷವಾಗಿವೆಯೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ

ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬುರ್ಕಾ ಬದ್ಧತೆ ಅನಾವರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಬಹುಪಾಲು ಸಿನಿಮಾ ಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಹಿಂದೂವೇ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆ ಕೃಷಿತ್ತಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮವರು ಕೂಡಲೇ ಕೊರಳಿಗೆ ಕ್ರಾಸ್ ಹಾಕಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತ ಬದುಕು ಸ್ವಜನಶೀಲ ಶೋಧನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರವಾಹ ವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಉತ್ಸಾಹ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರು ವುದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳಾಗದಿರಲು ಒಂದು ಕಾರಣವೆನ್ನಬಹುದು ಇವರ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ಬೆಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಗಿಂತ, ಸಾಮಾನ್ಯೀಕೃತ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾದರಿಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಲ್ಲಿ. ಉಳಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ವಿಕಾಸ ಗೊಳ್ಳುವ ಬದಲು, ಮೂಜಿಯಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೇಲೂ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಆದಿವಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಭವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗಬಹು ದಾದರೂ ಇದು ಎಲ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಆಧುನಿಕವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರು ವಂತಿದೆ. ಊರುಗಳು ಘಟಕವಾದ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜ, ಊರಾಚಿಗಿನ ತಾಂಡಗಳನ್ನು, ಹಟ್ಟಿಗಳನ್ನು, ಅರಣ್ಯ ವಾಸಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ

ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹೆಜ್ಜೆ ಆಧುನಿಕವಾದ ಅರಿವಿನ ಮುನ್ನಡೆಯಾಗಿರುವಂತೆ. ಮರೆವಿನ ಮುನ್ನಡೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಮರೆವಿನ ಮುನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಇರುವಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಕ್ರೂರ ಸಂಗತಿ ಆಡಗಿದೆ.

ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಾಹಿರಾತು ಗಳು-ಪತ್ರಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರಲಿ, ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬರಲಿ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದ ಕ್ಷಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ದೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟಿನ ಜಾಹಿ ರಾತಗೂ ಅರೆ ಬೆತ್ತಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕು. ಸ್ಕ್ವಾಟರ್, ಸೈಕಲ್, ಪೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್‌ಗಳಂತೂ, ಹಿಂದೆ ಹೆಣ್ಣು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವರು ಹೆಜ್ಜೆಗೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡಲು ಕೊಡುವಷ್ಟು ಮುಂದುವರೆದಿ ದ್ದಾರೆ. ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬರುವ (ಸಿನಿಮಾ ಮಾಧ್ಯಮ ದಲ್ಲೂ ಬಂದಿರುವ) ಸೋಪಿನ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸೋಪು ಮಹಿಳೆಯ ಮೈಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಪುರುಷನ ಮೈಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಸಮಾಜ ದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಕಾರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಜಾಹಿರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಮೂಹ ಚಳುವಳಿ ಗಳು ಬಲವಾಗದೆ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವೈರುಧ್ಯ ಗಳೊಳಗೇ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಪ್ರಯತ್ನ ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತೆಯೇ, ಸಮೂಹ ಚಳುವಳಿಗಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮಾಜವೇ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮವುಂಟು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಗತಿಪರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ದೃಢಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಚಳುವಳಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗುವ ತೀವ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಆಸೆಯಿಂದ ಎದುರುನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ

● ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ

ವಾಗಿ ಇವರು ವಡೂತಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಂಡವಾಳರಾಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ವೈಭವೀಕರಣ ಕ್ರಿಯೆ'ಯ ಪಾಲು ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ವೈಭವೀಕೃತಗೊಂಡ ವೀರವನಿತೆಯರು, ತ್ಯಾಗಮಯೀ ಪ್ರೇಮಿಗಳು, ಪತಿಯೇ ಪರದೈವವೆಂದುಕೊಂಡ ಪತಿ ಪ್ರತೆಯರೂ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ವೈತ್ಯಸ್ಥಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು. ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ವೀರರೂ ಪತಿಪ್ರತೆಯರೂ ಆದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ತೇರಾಪನ್ನೆ' ಛಾಂಪಾಹಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಸರ್ವಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಸಂಜೀವಿನಿ 'ರಜಿನಿ' ಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ಇನ್ನೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಗತವೈಭವವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಸಚಿತ್ರ ಲೇಖನಗಳೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳೂ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ.

ಈ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಕ್ಷೀಣಸ್ತರದಲ್ಲಾದರೂ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಪರ್ಞಾಯ ಸಿನಿಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಅಂತೆಯೇ ಚಿಕ್ಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಅಂದರೆ ನಿಯತಕಾಲಿಕಗಳು, ಹೆಣ್ಣಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ-ನಮ್ಮ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗೆಗೆ ವಹಿಸುವ ದೀರ್ಘ ಮೌನ. ಈ ಮೌನವನ್ನು ಮುರಿದ

ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಿರಬಹುದಾದರೂ ಪಾಪಾಸು ನಮ್ಮ ಸಿನಿಮಾಗಳ ನಾಯಕಿಯಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ? ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತ ಮುಸ್ಲಿಂರನ್ನು ಕಾಡುವ ಅಭದ್ರಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ 'ಗರಂ ಹವಾ'ದಂತೆ ಬುರ್ಕಾ ಬದುಕಿನ ತೆರೆ ತೆರೆಯುವುದು ಯಾವಾಗ-ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೇವಲ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ನಮ್ಮ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನೆಲ್ಲ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಿತ್ರಿತಗೊಂಡಿರುವುದು ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಂತೂ ಕೆಳವರ್ಗದ ಮತ್ತು ಅದಿವಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮುಖ ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ರಾಜೀವ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಕೆಳವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು ಪಾತ್ರಗಳು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವು ಮುಗ್ಧತೆಯ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಇಲ್ಲವೆ ಆತ್ಮ ಚಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕೂಲಿ ಹೆಂಗಸಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ಮೀರಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ನಾವಿನ್ನೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೂವಾದಿಗಳು ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದು ಬೇಡ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರು, ಪುರುಷರು ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜ ಬದಲಾವಣೆಯ

ಲಿಂಡನ್ನಿಂದ ಗ್ರೀನ್‌ಹ್ಯಾಮ್‌ಗೆ ಬಹಳ ದೂರವಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ತಲೆ ಊರಿವ್ವಾರೆ. ಆ ಸ್ಥಳವು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಕ್ರಾಯಿಜ್ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಮುಖ ತಾಣವಾಗಿದೆ. ಈಗ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಶಾಂತಿ ಶಿಬಿರವು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಖಾಲಿಯಾಗಿ ದ್ದಿಲ್ಲ. 1985ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5ರಂದು ಶಾಂತಿ ಶಿಬಿರದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವು ಜರುಗಿದಾಗ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಗ್ರೀನ್‌ಹ್ಯಾಮ್‌ಗೆ ತೆರಳಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿಶಾನೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಸುತ್ತಣ ಮುಳ್ಳು ಬೇಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಿತ್ತಿ ಪತ್ರವೂ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಕರೆ ಕೊಡುವಂತಹದ್ದು. ಕೆನಡಾದ ನೋವಾ ಸ್ಕಾಟಿಯಾದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಹಿಳೆಯರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಶಾನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ತಂದಿದ್ದ ಮೂವತ್ತು ನಿಶಾನೆಗಳು ಒಟ್ಟು 250 ಗಜಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದವಿದ್ದುವು.

ಈಗ್ಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಗ್ರೀನ್‌ಹ್ಯಾಮ್ ನಲ್ಲಿ ಅತಿಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರ ನೆಲೆಯ ಬಳಿ ಉಳಿದಿರುವ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅಪರಾಧಿಗಳೇ. ಈಗಲೂ ಅವರು ನೆಲೆಯ ಸುತ್ತಣ ಬೇಲಿಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಪೊಲೀಸರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆ ವಿಧಿಸಲಾದ ನಂತರದ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದಸ್ತಗಿರಿಯಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 1400 ; ಆಜ್ಞೆಗೆ ಮುನ್ನ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದಸ್ತಗಿರಿಯಾಗಿದ್ದವರು 600 ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ.

ಗ್ರೀನ್‌ಹ್ಯಾಮ್‌ನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ವಲಯಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹಲವು. ಆದರೂ ಶಿಬಿರ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅತಿಕ್ರಮ ಪ್ರವೇಶದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಹಿಳೆ

ಯರು ಹುಸಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರಾಯಿಜ್ ಪಹಿವಾಟು ಶೇಕಡ 25ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. - ಕಾರಣ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಶ್ರಮಿಸಬಲ್ಲರೆಂದು ಇದರಿಂದ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ.

ಶಾಂತಿ ಚಳುವಳಿಯು ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದು ಈ ದಶಕದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕೆಯು ಇರಿಸಿದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ಚಳುವಳಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದು ಕ್ರಮೇಣ ಬಹುಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಚಳುವಳಿಯು ಬೆಳೆದಂತೆ ಅಮೆರಿಕಾ ವಿರುದ್ಧದ ಭಾವನೆಯು ಉಗ್ರಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮ

ಡಾ|| ನಾರ್ಗರೆಟ್ ಬಿಸ್ಪಾಸ್

ಯೂರೋಪಿನ ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. "ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಐಕ್ಯತೆ"ಯಲ್ಲಿ ಸೀಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಬೇರೆ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಮರ್ಥಕರು ತಮ್ಮ ಜಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಪೆಸಿಫಿಕ್‌ನ ಹದಿಮೂರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಕಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಭೂಮಧ್ಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್‌ವರೆಗೆ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕೆಯ ಸಮುದ್ರ ತೀರದವರೆಗೆ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರರಹಿತವಾದ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರ್ಮಿತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕರೆಕೊಟ್ಟವು. ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮತ್ತು ಇರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಸ್ವತಃ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಸಹ ಶಾಂತಿಪರವಾದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಜಪಾನಿನ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲೆ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ಧಾಳಿ ಯಾದಾಗ ಮೃತಪಟ್ಟವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ವಾಷಿಂಗ್ ಟನ್ನಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭಾರಿ ಸಭೆಯು ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ಶೇಖರಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದನಿಯೆತ್ತಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಅಮೆರಿಕಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜನ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಜೀವಂತ “ಶಾಂತಿ ಸರಪಳಿ”ಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಕೈಯನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹಿಡಿದು ಇಡೀ ಪೆಂಟಗನ್, ಶ್ವೇತಭವನ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪಿಟಾಲ್ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಈ ಜನ ಸುತ್ತುವರಿದು ನಿಂತರು. ಹಿರೋಷಿಮಾದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಂತಿವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷದ ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ಧಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಮೃತಿಹೊಂದು ದವರ ಹೆಸುಗಳು ಸ್ಮೃತಿಕಂಭದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಧಾಳಿಯಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಅನೇಕರು ಅಸುನೀಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಮುಂದೇ ನಾದರೂ ಮತ್ತೆ ಅಂತಹ ಧಾಳಿ ನಡೆದರೆ ಅದೆಷ್ಟು ಭೀಕರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. “ಸೀಮಿತ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರ ಯುದ್ಧ”ದ ಮಾತನ್ನಾಡುವವರು ಇದನ್ನು ಮನನ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಿನೀವಾದಲ್ಲಿ ರಿಂಗನ್ ಮತ್ತು ಗೋರ್ಬಚೇವ್ ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರ ಯುದ್ಧವೊಂದು ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪೆಂಟಗನ್ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅಸಂಖ್ಯ ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು? ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿರುವ ಸೋವಿಯೆತ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಷಿಂಗ್‌ಟನ್ನಿನ ವರಿಷ್ಠರೇಕೆ ಮುಂದುವರಿಯಬಾರದು? ಅಂತೆಯೇ, ಸೋವಿಯೆತ್ ಒಕ್ಕೂಟವು ಘೋಷಿಸಿರುವಂತೆ ತಾನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಅಣ್ವಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಮೆರಿಕಾ ಕೂಡ ಏಕೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಬಾರದು?

ಪರಮಾಣು ಯುಗ ನಮ್ಮದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಯುತ ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಯಾವೊಂದು ಪ್ರಕಾರವೂ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಮಾನವನ ಉಳಿವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಶಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತು ದನಿ ಎತ್ತಬೇಕು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಅವರವರ ಬೇರೆ

ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೈನೋಪಿ ಯನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕಾದ್ದು ಇಂದಿನ ಅದ್ಭುತ ಅನರ್ಶಕತೆ ಯೆಂಬುದು ಜಿನೀವಾದ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಾಯಿತು. ಆದರೆ “ತಾರಾಲೋಕದ ಯುದ್ಧ”ದ ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಜನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಇದನ್ನು ಅಸಂಗತ ಗೊಳಿಸುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಮೆರಿಕಾವೂ ಸೋವಿಯೆತ್ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗ ಗಳಲ್ಲೂ ಈ “ತಾರಾಸಮರ”ದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಧ್ವನಿಗಳು ಒಂದಾಗುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಸಮಾ ಧಾನದ ಸಂಗತಿ.

ಬೇರೆ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಕ್ಷಪಾತ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ವಾದ ಐಕ್ಯ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಅವರೀಗ ನಡೆಸಲು ಮುನ್ನುಗ್ಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಗಾಢ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ತೋರಬಲ್ಲಳು; ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀಮಂತರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸುವ ಗರತಿಯಾಗಿಯೂ ಇರಬಲ್ಲಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯು ದೈವೀಮಾತೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಕ್ರೂರದೈತ್ಯಳೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದೊಂದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸತ್ಯ.

ಶ್ರೀತ್ವದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ :

ನಿತ್ಯ ಅಥವಾ ಕಾಲಾಬಾಧಿತ ಶ್ರೀತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವಾಗ ವಿರೋಧಗುಣಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಮೂಹ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾದರಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಋಷಿಪತ್ನಿಯಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುವಷ್ಟೇ ಮಲತಾಯಿಯಂತೆಯೂ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜ ವಾಗಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಆಧಾರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತಿ-ಸಮಾಜಗಳು ಅವರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಆತುಕೊಂಡ ಕಲ್ಪನೆ ಅಥವಾ ಐತಿಹ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನೂ ತುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಅಡಿಗೇಮನೆ ಹಾಗೂ ಮನೆಯ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಭಾವನಾಜೀವಿ, ಅಂತರಂಗಜೀವಿ, ಪವಿತ್ರಜೀವಿ, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಧೈಯವನ್ನು ಒದಗಿಸದಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡದಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಅನುಭೂತಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿ ವೈಭವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಪಿತೃಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ನೀಡುವುದು ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನ. ಗುಲಾಮನಿಗೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಸಹಜ ಅಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಈ ಗುಣವೂ ಸಹಜವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯು ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಯೆಂದು ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುವುದು ಅವಳಿಂದ ಪುರುಷನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೇರಲು ಬಳಸಲಾಗುವ ಒಂದು ಸಾಧನ.

ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಂಗಸೌಷ್ಠವವನ್ನು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ

ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ಅವಾಸ್ತವತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣೆಂದರೆ ಕಾಮುಕತೆ, ಕಾಮುಕತೆಯೆಂದರೆ ಅಂಧಕಾರ, ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರಲಪಿಸುವುದು, ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣೆಂದರೆ ವಿಶ್ವ, ಎಂದು ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತುವುದು ಸತ್ಯದ ಆಚೆ ನಿಂತವರ ಮಾತು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪುರುಷನು ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಕಾಮುಕತೆಯ ವಸ್ತುವೇ ಹೌದು. ಇದರಷ್ಟೆ ಸತ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಭೋಗವಸ್ತುವಲ್ಲ, ಎಂಬುದು. ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿರುವವರೇ ಹೊರತು ಸ್ತ್ರೀ ಮಾತ್ರಳೇ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀ ಸಹ ಮಾನವತೆಯ ಪರಿಧಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾಳೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯ ತಾನೆ ಇರಬಲ್ಲದು ?

ಅಶಕ್ತರ ಗೋಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ :

ಆಳುವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಶ್ರೀತ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಐತಿಹ್ಯವು ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಯುಧದಂತಿದೆ. ಅವರ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವುಗಳ ದುರುಪಯೋಗವು ಈ ಐತಿಹ್ಯದ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಬಹುದು. ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವ ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಭಾರಗಳನ್ನು "ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಪುರುಷನು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ! ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿರುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹ ಪುರುಷನು ಈ "ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಿತ" ಅಂಶವನ್ನು ಮೊರೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅವಳಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡುವ ಬದಲು ದುಡಿಯಲು ಹುಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಾಣ ಎಂಬಂತೆ ಅವಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬಾಲ್ಯದೇಳುವಂತೆ, "ಅವಳ ಗೊಣಗಾಟ, ಚೀರಾಟ, ಮತ್ತು ದುರ್ಭರ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ನೀನು ವಿಚಲಿತನಾಗಬೇಡ; ಪ್ರಕೃತಿಯು ಅವಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ. ಅವಳು ಎಲ್ಲದನ್ನೂ ಹೊರಬೇಕು: ಮಕ್ಕಳು, ದುಃಖ, ಹೊಡೆತ, ಮತ್ತು ಕಷ್ಟ. ಅವೆಲ್ಲಾ ಪುರುಷನೇ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹೇರುವವನ್ನು. ಹಾಗೆಂದು ತಾನು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದನೆಂದು ಪುರುಷನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲೂ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿಧಿಸಿರುವವನು ಪುರುಷನೇ. ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಹಣೆ

ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವತೆ

● ಸಿಮೋನ್ ದ ಬೋವ್ವಾರ್

ಫೆಬ್ರವರಿ 1986 ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ 78 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದ ಸಿಮೋನ್ ದ ಬೋವ್ವಾರ್ ಮಹಿಳಾ ಶ್ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಳವಡ ಆಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತಿ. ಯೂರೋಪ್-ಅಮೇರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಕೆಯ ಚಿಂತನೆಯು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಾತ್ವಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನೊದಗಿಸಿದೆ. "ಅಚಲ" ಸಿಮೋನ್ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ಗೌರವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಅವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ The Second Sex ಎಂಬ ಅವರ ಗ್ರಂಥದ Myth and Reality ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗದ ಸಂಗ್ರಹ ಭಾವಾನುವಾದವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯ ಒಗೆಗಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಅಥವಾ ಐತಿಹ್ಯವು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಯ ಮೇಲೆ ಇದರ ಪ್ರಭಾವವೇನು? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ನೀಡುವಾಗ ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ವಾಸ್ತವತೆಯೊಡನೆ ಎಂತಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ ಸಹ ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದು ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ದಿಂದ ಅನುಚಾನವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಐತಿಹ್ಯ: ಮಾನವ ಜನಾಂಗವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಹೊಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾದ ಗುಣಗಳು ಕೆಲವು ಕೂಡಿಬಂದಿವೆಯೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವುದು; ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಬದಲು ಆಕೆ ನಿತ್ಯಪೂಜ್ಯ, ಪರಿಣಾಮ ರಹಿತ, ವಿಂಬಿತಾದಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು. ವಾಸ್ತವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಹಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅವಳ ತಪ್ಪು, ಆಕೆ ಒಂದು ಅಪವಾದ. ಎಂದು ತರ್ಕಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ವಿನಃ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದ ಒಗೆಗಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಯನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. -ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನಿ ಗಿಂತ ಭಿನ್ನಳು, ನಿಜ; ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ನೇಹ, ಮೋಸ, ದ್ವೇಷ, ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವಂಥದು. ಯಾವುದೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವರ ನಡುವಣ ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ್ದು. ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸದೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಈ ಐತಿಹ್ಯದ ಫಲ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳಿವೆ ಯಾದರೂ ಅವಳ ಒಗೆಗಿನ ಕಲ್ಪನೆಯೆಲ್ಲಾ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದೇನೋ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ವುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀತ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಅಸಾಂಗತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಯಾವೊಂದು ಕಲ್ಪಿತಘಾತ ಯನ್ನೂ ತೋರದಂತಿದ್ದರೆ ಅದು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅತೀವ ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜವು ಪಿತೃವಿನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದರತ್ತಲೇ ಒಲವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆಸ್ತಿಯ ವಹಿವಾಟು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದಾದರೂ ಅದೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಪುರುಷನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆಂಬ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನು ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಯೋಜನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನವು ಇದರ ಪರಿಣಾಮ. ಹಾಗೆ ಪುರುಷನನ್ನು ತನ್ನ "ಬುಟ್ಟಿ"ಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವಳು ಬುಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಹಿಳೆಯೆಂಬ ಆಪಾದನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತಂದೆ, ಸಹೋದರ, ಗಂಡ, ಪ್ರೇಮಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳೊಡನೆ,

ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ

"ರಷ್ಯದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲೇನಿನ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದು ಈವ್ ನಿಂದಲೇ ಹೊರತು ಅಡಮ್ ನಿಂದಲ್ಲ."

ಲಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಲೇಡಿ ಪ್ಯಾಸ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ರಷ್ಯಾ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಣಯವಿದು. ಸೋವಿಯೆತ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾವು ಮಹಿಳಾ ವಿದೋಚನ ಮಾಡುವವರೆಂದು ದೊಡ್ಡಪ್ಪಿಕೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಇವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೂದಲು ಎಷ್ಟು ಇರಬೇಕು, ಲಂಗದ ಉದ್ದ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಸಿಗರೇಟ್ ಸೇವನೆಯಾದೇ ಬೇಡವೇ.-ಎಂಬಂತಹ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಜುಜುಬಿ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಎಂತಹುದೇ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಟೀಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯೇ ಆದ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು 'ಮಹಿಳೆಯರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ'ಯಿಂದಲ್ಲ, ಸಮಾಜದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೂಪಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಅಸಮಾನತೆ ಇರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಕುಲದ ಉನ್ನತಿಯು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅಸಮಾನತೆಯ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಬೇಕಾದ ಸವಾಲನ್ನು ಇಡೀ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಎಂದು ಆರ್ಥ ರತಮಾನದ ಹಿಂದೆಯೇ ಲೇನಿನ್ ನುಡಿದಿದ್ದರು. ಸೋವಿಯೆತ್ ರಷ್ಯಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಗಗಳು ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದಕ್ಕಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾರಸ್ಯ ಪಡೆಯಿತು.

ಆಗ ಸೋವಿಯೆತ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು ಇವು :

- * ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು. ಬಹಳಷ್ಟು ನಾಗರಿಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅದು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

- * ಯಾವುದೇ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬತ್ತಾಯಿಸಿದರೆ, ಅವಳ ತಂದೆ, ತಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

- * ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಪೌರ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು.

- * ಸಂಪೂರ್ಣ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು.

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಬಿ. ಎನ್. ಸುರೇಶ

ಬರಹವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಒಂದು ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ: ಅರಕ್ತರ ಗೋಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲ."

ಮಹಿಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ವಿಸ್ಮಯಕರವೆಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಐತಿಹ್ಯ. ತನ್ನೆಲ್ಲ ಲೋಪಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಹಮಿಗೆಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಲು ಸಹ ಇದು ಪುರುಷನಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಅಸ್ತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಏನು? ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಪುರುಷನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯವ ಅಂಶವಿಲ್ಲವೆ? ಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಾಂತ್ವನ-ಸೌಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಬದಲು ತಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ! ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಈ ಅಪ್ರಕೃತವಾದ ವಿಸ್ಮಯ ಇಲ್ಲವಾಗುವುದು ಪುರುಷರಲ್ಲೂ ಸಾಧ್ಯ.

ನೈಜ ಸಂಬಂಧಗಳು:

ಮರ್ದಿತ ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಒಂದು ಗುಣ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲೂ ಇದೆ. ತನ್ನ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಕರಾಳತೆಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮರೆಮಾಚುವುದು. ಗುಲಾಮನೊಬ್ಬನ ನಗುಮುಖದ ಹಿಂದೆ ಎಂತೆಂತಹ ದುಗುಡಗಳು ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ತೋರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಿಂದೆ ಹುದುಗಿರುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಬಗೆಗಿನ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಪುರುಷನ ಹಿತಸಾಧನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂತಹ ಕೃತ್ರಿಮ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ: ತನ್ನ ಸೀಮಿತ ಸ್ವಾರ್ಥ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಸುತ್ತುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ. ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಭಾವಿಸಿದಾಗ ಈ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ●

ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು

ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸತೀತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇಶದ ಪುರುಷರೂ ಬಲ್ಲರು. ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸತೀತ್ವವು ಎಂಥ ಮಹದ್ವರ್ಮ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದವು ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚಿಸಿವೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಲು ಬಾರದಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಸ್ವತಃ ಭಗವಂತನೇ ಈ ಸತೀತ್ವದ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅಸ್ಥಿರಗೊಂಡದ್ದೂ ಉಂಟು.

ಆದರೆ ಈ ತರ್ಕಗಳೆಲ್ಲ ಏಕ ಪಕ್ಷೀಯ. ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದವುಗಳು. ಪುರುಷರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಟ್ಟು-ಕರಾರುಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದುವೆ? ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಹಗಲು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾದೇಶ ಪೊಂದರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪುರುಷರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಶಬ್ದವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ

ಹೇಳಿದರೆ ಕೈಗೆ ಕೈ ಹತ್ತಿದರೂ ಹತ್ತಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷರು ಆಚರಣೆಯ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನಿರ್ದೋಷಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ 'ಸತೀತ್ವ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೇವಲ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿ! ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಅಡವಿ-ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸ್ವಜಾತಿ ಬಾಂಧವರಿಗೆ (ಪುರುಷರಿಗೆ) ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯ ಬಗ್ಗೆ ಪುರುಷನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುಕ್ತವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪೈರಾಚ ವಿವಾಹವೂ ವಿವಾಹವಂತೆ! ಪುರುಷರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬ ಅನುಕಂಪ, ಸಹಾನುಭೂತಿ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಅನುಕಂಪವಿರದಿದ್ದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರನ್ನು ಪುರುಷರು ಒಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ; ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಬೇರೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

— ಶರತ್ ಚಂದ್ರ

ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದು. ಈ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು.

* * *

ಭಾರತದ ಅರೆಮಿಲಿಟರಿ ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ತುಕಡಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಖ್ಯಾತಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ರಿಸರ್ವ್ ಪೋಲೀಸ್‌ನದಾಗಿದೆ. ಏಳು ತಿಂಗಳ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಕೆಲ ಯುವತಿಯರು ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

* * *

ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಮಾತು ಆಗಾಗ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಬೆರಗನ್ನಂಟುಮಾಡುವಂಥವು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸೌಲಭ್ಯ ಅತ್ಯಲ್ಪವೇ ಆಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವದ ಒಟ್ಟು ಕೆಲಸದ ಮೂರನೆಯ ಎರಡು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಮಹಿಳೆಯರು ; ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂದುವ ಆದಾಯ ವಿಶ್ವದ ಆದಾಯದ ಹತ್ತನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದು ಕೇವಲ ನೂರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ.

ವಿಶ್ವದ ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಒಂದು

ಭಾಗದಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪುರುಷರು ಪಡೆಯುವ ವೇತನದ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯ ವೇತನ ಅವರದು ; ಸಮಾನ ಕೆಲಸ-ಸಮಾನ ವೇತನ ಇನ್ನೂ ಕನಸಿನ ಮಾತೇ.

ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಂದಿರ ಪಾಲು ಈಗಲೂ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಗೆ ಇಮ್ಮಡಿ ದುಡಿಮೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ವಿರಾಮ ವೇಳೆಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಸಹ ಯೂರೋಪಿನ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳೆಗೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಸಾರಿ ಹೇಳಿವೆ.

ಸಂಗ್ರಹ : ನೇಮಿಚಂದ್ರ

ಸತಿಯ ಗುಣವ ಪತಿ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಪತಿಯ ಗುಣವ ಸತಿ ನೋಡಬಹುದೆ ಎಂಬರು. ಸತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸೋಂಕು ಪತಿಗೆ ಕೇಡಲ್ಲವೆ ? ಪತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸೋಂಕು ಸತಿಗೆ ಕೇಡಲ್ಲವೆ ? ಒಂದಂಗದ ಕಣ್ಣು ಉಭಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಿಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಭಂಗವಾಗಿಗೊಂಬುದು ತಿಳಿದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಾಂತಕ ಭೀಮೇಶ್ವರ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಲೆ ಸಂದಿತ್ತು.

-ಠಕ್ಕೆಯ ನಾರಯ್ಯ

‘ಅಚಲ’ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಚಂದಾದಾರರೂ ಮತ್ತಿಬ್ಬರು ಚಂದಾದಾರರನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ.

ಚೂರು-ಪಾರು

ಲೀಸಾಳಿಗೊಂದು 'ಮುಖ' ಬೇಕಿತ್ತು. ಸೋಫಿಯಾ ಲಾರೆನಳ ಮುಖವಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯಳಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಕಾಣಬಲ್ಲ ಮುಖ. ತೀವ್ರತರದ ಸ್ಯೂರೋಫೈಬ್ರೋಮೇಟಾಸಿಸ್ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಲೀಸಾಳ ಮುಖ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆ. ಮುಖದ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಕ್ಕೂ ಜೋತು ಬಿದ್ದ ಬೃಹದಾಕಾರದ ದುರ್ಮಾಂಸ. ಮೂಗಿಲ್ಲದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗಡ್ಡೆ... ಇಂಥ ರಾಕ್ಷಸೀಯ ರೂಪವನ್ನು ಕೊರೆದು ನರ ನಾಡಿಗಳನ್ನು ನವಿರಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ, ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಬಗೆದು ಮಿದುಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ ಅವಳಿಗೊಂದು ಮನುಷ್ಯ-ಹೋಲಿಕೆಯ ಮುಖ ಕೊಟ್ಟವರು ಪೆನ್‌ಸಿಲ್ವೇನಿಯಾದ ಡಾ|| ವಿಟಾಕೆರ್ ಮತ್ತು ಡಾ|| ಕಾಲೋವಿಟ್ಸ್. ಈ ಅದ್ಭುತ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪುಸ್ತಕವೊಂದು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲಿದೆ.

'ಸ್ಟೋರ್ಟ್ಸ್ ಡೇ'ಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಜ್ಯೋತಿ ಸಾವಂತ್ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಮೈಬಗ್ಗಿಸಿ ಕಾಲುಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬೇಕಾಯ್ತು. ಕುಸಿದುಬಿದ್ದ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಾಗ ಸೊಂಟದ ಕೆಳಗಿನ ಭಾಗವಿಡೀ ಜಡವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಮಹಾಶಯ ಮುಂಬೈ ನಗರದ ಡೋಂಬಿವ್ಹಿ ಸ್ಕೂಲಿನ ಥಾಂಬ್ರೆ ಎನ್ನುವರು. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಪ್ರತಿಭಾವಂತವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ, ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ ತೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮೋದಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೊ

ಬೃಹದ ತಪ್ಪು ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಎಳೆಯ ಬಾಲೆ ಹಾದರಕ್ಕೆ ಬಸಿರಾದ ಕಳಂಕ ಹೊತ್ತು ದಲ್ಲದೆ, ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಳು. ಮೀರತ್‌ನ ನರ್ಸಿಂಗ್ ಹೋಮ್‌ಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಾಗ ಏಳು ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕದ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ಕೊಯ್ದು ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಯ್ತು !

'ಪವಿತ್ರ ಗುರುವಾರ' ಎಂಬುದೊಂದು ರೋಮನ್ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ. ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವುದು ಈ ಆಚರಣೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಈ ವರ್ಷದ ಈಸ್ಟರ್‌ಗೆ ಮುನ್ನ ಈ ಆಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿರುವ ಪಿಟ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ ಆರ್ಟ್‌ಬಿಷಪ್ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ರೋಮಿನಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಟಿಕನ್‌ನ ಕಾರ್ಡಿನಲ್ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಲ್ವೊಳೆಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತನ ಹನ್ನೆರಡು ಶಿಷ್ಯರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದಿರುವ ಆಚರಣೆಯಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಗಂಡಸರೇ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ಅಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಎಂಬುದು ಆರ್ಟ್‌ಬಿಷಪ್‌ನ ವಾದ. ಈ ವಾದವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವಾದಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ ಏನೋ !

ಮಲಯೇಷ್ಯದ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೊರಗೇನಾದರೂ ದ್ವಿಪತ್ನಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಈಗಿನ ಹೊಸ ಕಾನೂನಿನ ರೀತ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಈವರೆಗೆ ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದ್ವಿಪತ್ನಿತ್ವವು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ನಡೆದರೂ ಅದನ್ನು ಕಾನೂನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾನೂನು ಮೀರಿ ನಡೆದವರಿಗೆ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾರಾಗೃಹ